

РЕЗЮМЕ

на филмите, по които съм работила от 2016 година до сега, във връзка с участието ми в конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ в направление 8. 4. “Театрално и Филмово изкуство” на НАТФИЗ “Кръстьо Сарафов”

“ВЪЗВИШЕНИЕ” /2017/ реж. Виктор Божинов, филмът е екранизация по едноименния роман на Милен Русков. В него се преплитат исторически факти с художествена измислица. Това е историята на Гичо и Асенчо, полу-революционери, полу-разбойници, тръгнаха да търсят Апостола на свободата и лично да му предадат писмо. Действието на филма започва през зимата, развива се в пролетта и лятото и приключва в есента на 1872 година. Това съвсем естествено обуслови решението на режисьора да снима последователно, нещо, което рядко се случва в киното, от една страна това е скъпо продукционно, но от друга е много благодатно за актьорите. Снимането в четирите сезона предполагаше четири етапа с прекъсване на снимки за месец два, и продължение след това. Актьорите трябваше да намерят верния ключ от който да продължат изграждането на персонажите си. Това обуслови решението аз да присъствам по-време на снимки и да монтирам заснетото през деня. За режисьора бе изключително важно да може да следи ритъмът на актьорска игра, ритъмът на действие на мизансцена в сцената. Преди да започнат снимките на следващият блок, аз бях монтираха предишния. И това ни помагаше при стартирането на поредните снимки. Най-трудно ми беше в последния снимачен етап, през есента. Тогава снимачният ден е значително намален, слънцето много по-рано залязва и това ограничаваше времето за снимане на битката на финала, битка в която всички от четата намират смъртта си. Смъртта на всеки един от персонажите, трябваше да бъде изградена цялостно и емоционално, с необходимият акцент, от друга страна не биваше да се загуби погледа към цялостното действие. Монтажното изграждане на тази сцена, бе изключително предизвикателство за мен. Трябваше да проследя ден за ден липсва ли нещо като действие, като кадър, като крупност. След като събрахме целият филм, времетраенето се оказа над три часа и половина. Винаги съм подхождала много внимателно към съкращаването на даден филм, точния баланс е сложно нещо. От една страна филмът трябва да намери верния си ритъм и да не се проточва във времето, но от друга той не бива да се “стяга” прекомерно, защото по този начин се изсушава и се пропускат емоционалните причинно следствени връзки, Когато монтирам битка или екшън сцена, предпочитам да работя с музиката, която ще остане финално във филма. Това за мен е особено важно за ритмичното изграждане на сцената. Във „Възвишение“ музиката, написана от Петър Дундаков, се случи много по-късно във времето, едва след приключване на монтажния период, затова съм много благодарна, че композиторът успя в оригиналната си музика да се съобрази с монтажния ритъм и акценти.

“ПОСОКИ” /2017/ реж. Стефан Командарев. За мен беше изключително интересно да се пренеса от епохата на „Възвишение“ в съвременността, още повече че в този филм режисьорският подход беше коренно различен. Стефан Командарев искаше да разкаже историята си в дълги кадри, със сложен вътрешно кадров монтаж. Това наложи решението филмът да се заснеме предварително /репетационно/ с малка камера, а след това, заедно с режисьора, да анализираме съдържанието на всеки кадър и да коригираме мизансцен, движение на камерата, ритъма. Едва след това бяха заснети оригиналните кадри, дълги в продължение на 10 и повече минути, при стриктно спазване на вече уточнения вътрешнокадров монтаж. Този начин на снимане е предизвикателство и за актьорите, които трябва да са емоционално верни и да не допускат лапсуси в дългия дубъл, защото

не може да се разчита те да бъдат скрити по време на монтажа. Решихме да заснемем и кадри от софийските улици, които опустяват постепенно с настъпването на нощта. Тези кадри бяха като застраховка, в случай, че филмът се нуждае от промяна на ритъма. По време на монтажа те съвсем естествено отпаднаха.

„ОТ КРЕМОНА ДО КРЕМОНА“ /2017/ документален филм, режисьор Мария Аверина. Филмът проследява живота на няколко човека в продължение на две години и половина и техния избор дали да останат в България или да имигрират в Италия. Изграждането на сюжетната линия се постигна чрез паралел между героите. Ева и Христо са направили своя избор преди 17 години, а Иван трябва да вземе своето решение сега. Така чрез два погледа към проблема – от различни страни, по различно време – се ражда цялостното звучене на филма. Монтажът премина през доста версии в търсене на вярната структура. Чрез паралелния разказ се изгради сюжета, като логиката беше изключително близка до тази в игралния филм – без героите да бъдат “режисирани”, а напротив, спазвайки напълно документалния подход на заснемане. Героите са истински, събитията са истински. На финала изборът на младото момче Иван да се завърне в България, стана по-време на снимки и бе изненада дори за екипа. Тази изненада се опитахме да съхраним и за зрителите при монтажа на филма.

Имам особена привързаност към документалното кино. То ми помага да съм близо до живота и хората. През годините ми става все по-трудно да намирам време, между игралните филми, да монтирам и някой документален. Смятам че добрият монтаж в игралното кино, минава през добрият монтаж в документалното. Някои документални филми са много по-трудоемки за работа, изискват дълъг период на монтаж, често пъти заснетият материал е между 50 до 100 часа. Документалният филм почти изцяло се структурира по време на монтажа. Колкото и да е добър сценария му, животът си има своята логика и поднася изненади.

„НЕНУЖЕН ГЕРОЙ“ /2017/ - документален филм, режисьор Стефан Командарев. Филмът е разследване за смъртта на български войник по време на окупацията на Чехословакия през 1968 година. Този войник е единствената жертва от петте армии от Варшавския договор. Филмът е част от големия проект ”Окупация 1968 година”, в който със свои проекти се включват екипи от петте страни, участвали в окупацията. Това са пет гледни точки към събитията. Работата по монтажа бе свързана с много архивни кадри и снимки, някои от тях неизвестни до този момент. Изненадващо за нас беше, че в процеса на снимки във филмотеката на Прага бяха открити архивни кадри на убитият български войник. По време на монтажа ние дълго дискутирахме дали да покажем един от кадрите, който беше особено натуралистичен и виждахме убитото момче отблизо. Да това е документ на времето, но дали беше необходимо за филма. Избрахме по-дискретния вариант с общите планове, които показваха мястото, на което е извършено убийството. От морална гледна точка смятам, че този избор беше правилен.

ИРИНА /2018/ реж. Надежда Косева. Филмът разисква проблема за избора на една жена в сложна житейска ситуация. Това е дебютът на Надежда Косева в пълнометражното игрално кино. Монтажният процес продължи близо две години. Трябваше да се намери точният ритъм на историята. В работата си като режисьор по монтажа съм сигурна, че когато се прави първата версия на филма, абсолютно необходимо е тя да съдържа всички сцени по-сценарий, дори когато на пръв поглед те стоят излишни или неубедителни. Почти всеки филм, по който съм работила, претърпява промяна в структурата си по време на монтажа. Тази необходимост произтича не толкова от неточности в сценария, колкото от извървяния творчески процес. Така да се каже, в един момент филмът оживява и вече има свой собствен живот. Това трябва да бъде усетено по време на монтажа и сюжета да не бъде насилван в посока, която материала не носи като

потенциал. В процеса на монтажа, започнахме да се отказваме от сцени, които не допринасят за изграждането на персонажите или на историята. Особено внимание отделихме на актьорите и най-вече на младата дебютантка Мартина Апостолова. Още в самото начало усетихме, че ритъмът на филма не търпи забързан монтаж, а напротив – изисква внимателно вглеждане в персонажите. Например в сцената с вечерята, когато съседа си признава, че той е виновен за срутването, разполагахме с много кадри, от които в последствие се отказахме. Избрахме всичко да се случи в общият план. Накрая завършихме сцената с два близки плана на Ирина и мъжа ѝ и те се превърнаха в акцент. Защото независимо от това дали има прошка или не, мъжът ѝ ще си остане инвалид за цял живот и те двамата трябва да се справят.

„ЛОШО МОМИЧЕ“ /2019/ реж. Мариян Вълев. Филмът разказва историята на състезателка по художествена гимнастика, която носи вина за смъртта на близък човек. Това я тласка към другата крайност – става стриптизьорка в нощен клуб и влиза в свят на секс, дрога и бързи печалби. Мариян Вълев е известен актьор, познаваме се от „Под прикритие“ и някак естествено дойде предложението му да работим заедно. Това е неговият режисьорски дебют. Работата с дебютанти, изисква повече търпение. По време на монтажа аз обичам да изпробвам различни варианти на една сцена в търсене на най-доброто ѝ решение. Този филм претърпя много промени в структурата, особено в първи акт. Това естествено води и до промяна на монтажа в отделните сцени. Когато една сцена промени своето място, се налага промяна в начина, по който тя започва или завършва. Филмът започва с изпълнение на съчетание по-художествена гимнастика решено в един кадър. По-късно във филма това съчетание контрастира със стриптизьорския танц на Любомира Башева. Тя в продължение на месеци тренираше, за да го подготви. Този танц има около дузина варианта, докато решим, че този е най-добрият.

„В КРЪГ“ /2019/ реж. Стефан Командарев. Филмът е вторият, след „Посоки“, от планирана трилогия. В него се разказва за три двойки патрулиращи полицаи в нощна София. И в този филм решението на режисьора беше да снима отделните сцени в един кадър. Задачата откъм мизансцен беше още по-сложна, така че използвахме познатият метод на “репетационно” заснемане, обсъждане и коригиране на проблемните места като динамика и мизансцен.

„18%СИВО“ /2020/ реж. Виктор Чучков. Екранизация по едноименния роман на Захари Карабашлиев. Аз се включих в монтажа на филма в един много по-късен етап. Имаше няколко монтажни варианта до този момент, но режисьорът не беше удовлетворен от тях. Когато ми се налага да работя по филм, който вече има няколко версии, не бързам веднага да преструктурирам историята, макар някои проблеми да са ясни на пръв поглед. Минавам първо през сцените и виждам материала – дали са използвани най-добрите дубли, какви други монтажни възможности има. И след като навляза достатъчно в историята, подхождам към корекции в структурата на разказа. Филмът е изграден чрез паралелни истории – първата разказва за пътуването на главния герой към Берлин и хората, които среща; втората съдържа спомените му за любовта със Стела, с която са се скарали. Тази структура позволява едно по-свободно представяне на спомените. С повече елипси и емоционални акценти. Мисля че с режисьора Виктор Чучков постигнахме един по-добър разказ на филма.

„ЖИВОТ ОТ ЖИВОТА“ /2021/- документален филм, режисьор Стефан Командарев. Филмът е фокусиран върху съдбите на хората, които се нуждаят от трансплантация. Един много наболял проблем в България. За мен беше изключително тежко в емоционален план да работя по този филм. Сблъсках се с болката на хората, които са в очакване на органи за трансплантация, за да продължат по този начин живота си. Когато монтирах майката на Йордан, момчето което очакваше трансплантация на сърце, сълзите винаги бяха на очите ми. Искрахме зрителят да усети

силата на тази жена в битката за живота на детето ѝ. Донорската ситуация с тях е уловена благодарение на това, че се обаждат на екипа. Истинска, разтърсваща житейска история. Към монтажа на това събитие подходих изключително внимателно. От една страна, да бъдем документално верни към събитието, от друга – да не прекрочваме прага на този най-деликатен момент за цялото семейство. Главният ни герой – Георги Пеев – е човек който има две трансплантации, на сърце и бъбрек. Някак естествено се роди структурата на филма – със съпоставката между човека, който вече живее пълноценен живот и останалите герои, които са в очакване да им се случи същото.

“ГОЛАТА ИСТИНА ЗА ГРУПА ЖИГУЛИ” /2021/ реж. Виктор Божинов. Филмът е драма-комедия, изпълнен с много музика. Този филм ме изправи пред няколко предизвикателства. Имах опита в монтажа на сцени, заснети на плейбек, но в този филм ми се наложи да монтирам и живи музикални изпълнения. Има един момент във филма в който групата се е скарала и след това някак неусетно всички отново се събират и, сдобрявайки се, създават нова песен. Първо влиза китарата на Михаил Билалов, постепенно засвирват и останалите, и накрая Ирини Жамбонас плахо запява. Постепенно пеенето ѝ укрепва, става все по сигурно и енергично. Това няма как да бъде записано предварително на плейбек, просто няма да е истинско. Затова трябваше да се изгради по време на монтажа. Актьорите бяха репетирали дълго и тяхната точна игра и музикално изпълнение ми помогнаха много. И още една сцена – тази, в която групата отива да черпи вдъхновение от циганския оркестър. Музикантите свирят на живо в различните крупности и дубли, невъзможно е са се повтори свиреното до такт, така че на мен ми се наложи, заедно с избора на кадри и гледни точки, да монтирам и музиката. Не беше лесна задача. Никак даже. Гледах материала дълго време пробвах плахо някои варианти. Накрая режисьорът предложи да оставим монтажа за тази сцена за накрая. Задачата се усложняваше и от факта, че в надсвирването с барабаниста, актьорът Герасим Георгиев-Геро беше заменен от Стунджи. Монтажът трябваше да помогне на Геро да влезе в синхрон с изпълнението на Стунджи. Мисля че сцената се получи отлично и всичките усилия накрая бяха възнаградени.

доц. д-р Нина Алтъпармакова